

Vịnh biếm nàng Tô Th

Tác Giả: Hà Vinh

Thứ Tư:, 03 Tháng 2 Năm 2010 05:55

Làng Sơn cách thị trấn Hà Nội 154km về phía Bắc là một vùng phong cảnh nên thơ của Tô Quác, nơi có tên trên bản đồ Việt Nam từ năm 981 và là nơi ghi dấu những chiến tích anh hùng trong suốt những thế kỷ ngàn năm.

Thị trấn xã Làng Sơn qua khỏi sông Kä Cùng là đã có thể nhìn thấy bóng dáng nàng Tô Th, một phiän đá thiên tạo trên dãy núi đá vôi ở phía Bắc, trong giấc ngủ ngàn năm của bà ôm con ngóng trông về một phương trời xa xăm nào đó. Không biết từ bao giờ, dân gian ta gọi đó là núi Väng Phu (trông chäng) với những câu chuyện đầy huyền thoại và lãng mạn. Trên đất nước ta, trí tưởng tượng phong phú của người dân đã đặt cho những ngọn núi có cái tên väng phu, như ở Bình Định, ở Khánh Hòa chäng hẳn. Nhưng không đâu bằng Làng Sơn, nàng Tô Th với núi väng Phu đã trở thành một biểu tượng của lòng sắt son, đã là nguồn thi hứng của bao danh nhân nho

Vĩnh biệt nàng Tô Th

Tác Giả: Hà Vinh

Thứ Tư: 03 Tháng 2 Năm 2010 05:55

sĩ i c.

Nguyễn Du đã cảm xúc khi đứng trước nàng Tô Th :

*“Th ch da, nhân da, b hà nhân.
Đ c l p s n đ u thiên bách xuân
V n k p đ u vô vân vũ m ng
Nh t trinh l đ c c kim thân”*

*(Đá chẳng? Ng i chẳng? Đó là ai?
Đ ng s ng đ u non nghìn năm r i
Muôn k p mây m a không v ng m ng
Lòng son nay tr c tr n bao đ i)*

Nàng Tô Th , núi Vng Phu đ c dân gian truyền lại qua một huyền thoại đầy tính thi ca. T c truyền rằng, n i đây ngày xưa có một cô gái nhan sắc m n mà. Nàng l y ch ng sinh đ c đ a con trai. M t hôm ng i ch ng ra đi r i mãi mãi không v . Chi u chi u nàng Tô Th b ng con lên đ nh núi mong ngóng. Tr i qua bao năm dài đ u m a n ng nàng m i mòn và r i hóa đá.

Trong dân gian có nhiều câu chuyện giải thích thêm lý do t i sao ng i ch ng c a nàng Tô Th b đi mãi không v . Có truyền thuyết nói rằng ch ng nàng Tô Th là Đ u Thao làm lính đ i xưa, đi ch ng phong kiến Ph ng B c và không còn có ngày tr i. Đó là hình nh c a ng i chinh ph đ y tính hào hùng và lãng m n.

Th nh ng cũng có huyền thoại truyền tụng một câu chuyện đ y k ch tính. Chuyện kể rằng ngày xưa ngày xưa, một gia đình n sinh đ c hai anh em m t trai m t gái. M t hôm th ng anh ngh ch ng m kê m t lông mía trên đ u em gái đ róc v . L i dao bén ph m vào đ u làm đ a em b t t nh. Ch nh s cha m r y đã b x mà đi. M i lăm năm sau hai anh em g p nhau nh ng i xa l và h đã k t nghĩa v ch ng. M t hôm nhân khi âu y m, ng i ch ng nh n ra trên đ u v mình có v t s o dài, anh h i và nghe v k l i lai l ch c a mình theo l i m cha. Anh đau xót cảm th y đã xúc phạm vào đ u thiêng liêng nh t. Th là không nói m t l i anh b nhà ra đi – ng i v mòn m i lên núi ch ch ng và...hóa đá.

Vĩnh biệt nàng Tô Th

Tác Giả: Hà Vinh

Thứ Tư:, 03 Tháng 2 Năm 2010 05:55

Dù chuy n dân gian có th nào đi n a, nh ng ít ra câu chuy n v nàng Tô Th đã nói lên m t đi u mang tính ch t ph m giá và lòng s t son c a ng i ph n . Ph i chng vì v y mà nàng Tô Th đã đi vào thi c , đã đi vào tâm h n c a dân t c, tr thành m t bi u t ng cao quý c a tình nghĩa v ch ng. Nàng Tô Th đã s ng mãi trong lòng ng i và núi đá Tô Th đã đ c ghi vào s sách. Th nh ng bây gi thì nàng Tô Th đã vĩnh biệt chúng ta. Nàng không ch t vì thiên nhiên tàn phá. Tr i đ t hàng th k đã kh c h a m t s trung trình v ng i ph n trong huy n tho i này. Nàng Tô Th đã ch t vì s thô b o và đ t nát c a m t s ng i...

Vào tháng b y năm 1991, nàng Tô Th đã b gi t s p và ng i ta đã đem nàng nung vôi. Chuy n k l o phía b c con sông K Cùng x y ra t hai ba năm nay. D lu n và báo chí đ a ph ng đã nhi u l n báo đ ng đi u này khi m t đ n v khai thác đá vôi lên đây đào b i c m t qu n th thiên nhiên n i ti ng o L ng S n. Ng i dân o đây ban đ u phàn nàn sau đó là căm ph n và bây gi là h i ti c. Nh ng m i s cũng đã r i.

Đi u đáng nói o đây là vi c “hành quy t” nàng Tô Th hoàn toàn không ph i là chuy n ng u nhiên hay do s su t.

Khu du tích Nh Thanh, Tam Thanh và núi Tô Th cách th xã L ng S n không bao xa và vi c tàn phá di tích này không ph i đi n ra trong m t ngày m t tháng, không ph i ch là năm b y ng i đ c đ o, mà là c m t “đ i quân” đ c t ch c qui mô. Trên hi n tr ng y, h n m t năm nay đã đi n ra bi t bao v n mìn, bi t bao âm thanh chát chúa, khói b i thì m t mù năm này tháng n . Lò nung vôi o c a đ ng Nh Thanh g n đó đã tiêu h y nàng Tô Th và bi t bao nhiêu bài th c a các b c danh nhân chí sĩ m t th i ghi kh c vào núi đá, hang đ ng.

Ngô Thì Sĩ (cha c a Ngô Thì Nhi m), m t danh nhân c a đ i Lê C nh H ng đã ghi vào qu n th văn hóa này m t bài th n i ti ng và kh c c chân dung mình vào m t đ ng th ch nhũ:

*“Nhân c i i a ch i ch n đ ng x a
Dùng đ ng bên đ ng c nh càng o a
Su i trong đá tr ng đ ng reo g i
Núi tr c nàng Tô dãi n ng m a”.*

Có s ng vào th i bu i này ch c ch n Ngô Thì Sĩ cũng s ph i đau lòng khóc khi ph i vĩnh biệt nàng Tô Th , vng biệt ng u thi h ng đ t dào.

Vĩnh biệt nàng Tô Th

Tác Giả: Hà Vinh

Thứ Tư:, 03 Tháng 2 Năm 2010 05:55

Chung s ph n v i nàng Tô Th là núi Tam Thanh v i nhi u hang đ ng n i ti p. Đ i di n v i núi V ng Phu, n m trong dãy núi đá vôi, cách th xã L ng S n ch ng 2km phía Tây B c, Tam Thanh có ba hang đ ng r t đ p.

Đ ng Nh t Thanh nh nh t, bên trong đó có th Ph t và t ng Ngô Thì Sĩ. Bên đ ng Nh t Thanh là Nh Thanh không r ng b ng nh ng khá sâu, chi u dài kho ng 500 mét xuyên t bên này sang bên kia núi. Tr c hang có nhi u cây c th r p bóng, nh ng c m phong lan nhi u màu s c rữ xu ng r t d u dàng. Hang đ ng này có nhi u nhũ đá đ màu s c lung linh. Ra kh i c a hang Nh là Tam Thanh, không sâu nh ng cao đ n h n 8 mét v i nhi u nhũ đá đ p. D i hang có dòng su i róc rách, bên trong hang có ngôi chùa cùng tên Tam Thanh là n i nhi u du khách th ng xuyên đ n đây vi ng c nh.

Chính t i ngôi chùa này, sau ngày nàng Tô Th b nung vôi, cái đ a con c a nàng đ c m t bà lão gi chùa mang v đây th cúng. Bà lão gi chùa đã tìm th y chi c đ u y khi ng i ta đ nh nung vôi và m t s c m xúc đ y nhân ái đã khi n bà kính c n nh t l y mang v th . Đây là ph n “thân xác” duy nh t c a m con nàng Tô Th còn đ c gi l i, không ph i do ngành văn hóa hay c quan b o v di tích mà do m t bà lão t t b ng và nh n chân đ c cái giá tr thiêng liêng c a cu c s ng này: đó không ph i là đ ng ti n ki m đ c mà là tình ng i.

Còn ngành văn hóa thông tin thì sao? Nhà c a đ ng chí Quy n giám đ c S Văn hóa Thông Tin L ng S n Pò Xoài, cách nàng Tô Th và các khu di tích hang đ ng ch a đ y 1km. B Văn Hóa Thông Tin và Th Thao cách Nàng Tô Th và núi Tam Thanh 154km(Ý nói Hà N i) và ch ng ph i đã không nghe đ c nh ng l i than vãn v đ t tàn phá di tích này, b i trong th i đ i hi n nay các ph ng ti n khoa h c k thu t đã rút ng n chi u dài kh ng gian l n kho ng cách th i gian.

Ph i chẳng, nàng Tô Th không th khóc than khi b ng i ta đ m nung vôi vì nàng đã hóa đá. Cho nên không ai trong s nh ng ng i trách nhi m nh n ra l i kêu c u bi th m c a m t ng i v th ti t ch ch ng?

Ph i chẳng ch có nh ng than vãn nói lên l i m i đánh th c đ c l ng tri?

Bây gi thì nàng Tô Th đã vĩnh biệt chúng ta. Và r i đây, dù đ i sau có xây đ ng bao nhiêu nàng Tô Th đi n a cũng không th nào bù đ p đ c m t món quà t ng đ y ý nghĩa mà thiên

Vĩnh biệt nàng Tô Th

Tác Giả: Hà Vinh

Thứ Tư, 03 Tháng 2 Năm 2010 05:55

nhiên đã ban cho chúng ta.

Kät thúc bài viät, chúng tôi xin ghi läi xúc cäm cäa nhäc sĩ Lê Thäng, ngäi đã làm tôn vinh lòng sät son cäa ngäi chinh phä trong träng ca Hòn Väng Phu näi tiäng đäc anh sáng tác cách đây gän näa thä kä, läy nguän cäm häng âm nhäc tä sä tích nàng Tô Thä.

“Tôi vô cùng thäng tiäc khi biät ngäi ta giät nàng Tô Thä : Đó là sä mät mát tình cäm không chä cäa riêng tôi mà còn là sä tiêu häy nhäng nguän thi häng, nhäc cäm: mät sä xúc phäm thiên nhiên thô bäo. Läi läc có đáng bao nhiêu đâu mà ngäi ta phäi làm mät viäc sai läm nhä thä”.

Dù sao thì nàng Tô Thä cũng đã vĩnh biệt chúng ta!

22.9.1991

(Trích Khäi Hành)